

Murška Straža

Glasiło obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravništvo v Gornji Radgoni, Spodnji Griz št. 7, I. nadstr. I. Telefon št. 7. Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštuino vred za celo leto 48 K, za pol leta 24 K, za četrt leta 12 K. Posamezna številka stane 1 K.

Inserati: Ena šeststolpna petitvrsta (prostor 3 mm visok in 45 mm širok) K 1.50. Pri večkratni objavi primeren popust.

Ljudsko štetje.

V Jugoslaviji in na Češkoslovaškem se je izvršilo ljudsko štetje. Nemškega časopisja se je polastila huda radovednost in vso ozlovoljeno prinaša svoji javnosti pomanjkljive, neuradne podatke o izidu v posameznih krajih in pokrajinah. Ker bi pa številke same delovale preveč neugodno, jih skuša ublažiti z raznimi prisiljenimi opazkami in modrovanji, ki jih naši ljudje dobro poznajo iz časov nemške nadvlade. Na eni strani je to dokaz, da se nemško časopisje ne more prilagoditi novi silni izpremambi, ki je nastopila izza svetovne vojne v slovanskih deželah; na drugi strani pa se jasno opazna namen, da hočejo nemški politični činitelji še nadalje gojiti med nemškim narodom laž o „nemškem“ značaju nekaterih slovanskih pokrajin, katero laž so bili iznašli takrat, ko so morali kot „staatsbehaltendes Volk“ slediti imperijalističnim ciljem habsburške dinastije.

Za nas obmejne Slovence ima izid ljudskega štetja še prav posebno važnost. Številke so pokazale, da živi med nami neznatna peščica Nemcev; da so nekdanje „nemške trdnjave“ Maribor, Ptuj, Celje itd. skozinski slovenskega značaja. Mi smo to povdarjali v časih najtrše borbe za naš narodni obstoj; po osvobojenju so zastopniki naše narodne države izpovedali to dejstvo pred največjimi državniki sveta ter na ta način obvarovali dravsko in mursko dolino pred zlobnimi spletkami avstrijskih diplomatov.

Kdor pozna lahkoverno nemško ljudstvo, se ne bo čudil, da je doslej živel v prepričanju, da sega nemški živelj globoko v slovenske dežele. To etnografično laž so iznašli na Dunaju, zavedajoč se, da se mora prejaliste vzbuditi slovanska narodna zavest in si izvojevati svojo samoodločbo. To bi pa pomenilo konec monarhije in konec habsburške slave. Zato je prejšnja država z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi potvarjala resnično stanje; z fizičnim in z duševnim nasiljem je skušala ohraniti te pokrajine za-se. Naravno je, da se je pri tem oslonila na Nemce in slednjič še na Madžare ter jim izročila slovanske dežele kot njihov „pašaluk“. Na ta način so voditelji vzdrževali med nemškim ljudstvom pravljico o spodnještajerskem, koroškem in kranjskem nemstvu. Ko bo sedaj nemška javnost iz suhih statističnih števil izvedela, da biva v teh krajih neznatna peščica Nemcev, se ji bodo morda odprle

oči... Da bi se pa ne odprle popolnoma, skrbne nemški časopisi ki znova zastrupljajo javno mnenje z lažjo o krivičnosti in nasilnem izvrševanju ljudskega štetja v slovanskih državah.

Kjer gre za narodne probleme, tam se politiki in državniki obračajo k statistiki za podatke o narodnosti. V praktičnem življenju se to vprašanje rešuje precej površno in širokovešno, toda za globlje misleče ljudi in za dalekosežne politične ukrepe je ono znanstven problem in sicer važen sociološki problem na katerem sloni veliko novodobno gibanje, ki ga zaznamujemo kot „nacionalizem“.

H kateri narodnosti spadaš? V mnogih slučajih odgovor ni lahek. Prejšnja država je vpraševala za občevalni jezik in ga poistovetila s pojmom „narodnost“. To je odgovarjalo njenim političnim namenom, zakaj z občevalnim jezikom se je moglo „barantati“, kakorkoli se je komu zljubilo. Jugoslavija je sprejela načelo materinskega jezika. Kako je govorila tvoja mati, taka je tvoja narodnost. Samoumevno je, da to načelo ne obvelja v vseh slučajih, a v splošnem se veliko bolj približuje modernemu naziranju o narodnosti, kakor pa občevalni jezik. Nemški listi v poročilih o ljudskem štetju v Jugoslaviji naglašajo stališče, da veljaj kot merilo za štetje narodnosti popolna osebna samoodločba vsakega posameznika. To načelo bi se dalo vporabiti samo tam, kjer stoji ves narod na povprečno enaki kulturni stopnji. Vendar pa tudi načelo kot tako ne odgovarja modernemu pojmovanju narodnosti. Razen nekaterih nemških šol stoji večina sociologov na stališču, da je narod biološka enota. K narodu ne spada samo vprašajoča oseba, temveč tudi dolga vrsta njenih prednikov. Mrtvi kakor živeči potomci tvorijo narod. Zato je pojem materinskega jezika mnogo bližji pojmu narodnosti.

V slovanskih deželah, zlasti v Sloveniji, ki so spadale v prejšnjo monarhijo, je bilo mnogo Slovanov, ki so se pod pritiskom razmer izjavili za Nemce. Recimo, da bi res tudi sprejeli nemški jezik. Treba bi bilo več generacij, da bi se potom križanja s pristnimi Nemci izgubile dedične slovanske lastnosti. Tako bivajo v nekaterih pomemčenih pokrajinah samo na zunaj Nemci, v resnici pa še vedno Slovani. Toda to je teorija. Če preidemo na praktično polje, vidimo, da večina spodnještajerskih „Nemcev“ (po avstr. statistiki) sploh še ni bila ponemčena. Najštevilnejši so bili tzv. štajercijanci, duševni hlapci nemške politike in odvisni nastavljenici nemških meščanov. Drugi so bili nemškutarji, t. j. v njihovih

obiteljih je že prevladoval nemški duh, nemški jezik, nemška vzgoja. Ti so pripadali po večini meščanskim slojem. Pri slednjih bi veljala osebna samoodločba samo tedaj, ako kdo vpraša za občevalni jezik; kadar pa hoče statistika dognati narodnostno stanje, je osebna samoodločba ničeva, dokler se ni izvršila naravna asimilacija z drugo narodnostjo. Prva vrsta pa sploh ni zrela za osebno samoodločbo, ako noče biti statistika samo laž in slepilo za postranske cilje.

Ob prvem štetju v Jugoslaviji so odpadli od „nemške narodnosti“ vsi, ki smo jih označili s prvo vrsto kakor tudi velika večina onih od druge vrste, to pa zato, ker je prenehal pritisk razmer in so se gmotne potrebe obrnile v drugo smer, kakor jo narekuje položaj v narodni državi. Ostalo je nekaj starih nemških naseljencev in med njimi nekoliko takih obitelji slovenskega izvora, ki so se že naravno asimilirale z Nemci in katerih tudi poprej nismo smatrali za renegate. To je bil proces očiščenja, prepotreben uvod v novo življenje v narodni državi in zato je ljudsko štetje 1920 nekaj mejnik med prošlostjo in bodočnostjo. Kakor rečeno, je bilo to štetje za nas obmejne Slovence važnega pomena in smo se radi tega obširneje pozabavili z njim.

Verjamemo, da je nemškim časopisom grenko pri srcu, ko bi morali oznaniti nemškemu narodu, da v slovanskih deželah ni nemške iredente in da je bil ves dosednji boj Nemcev za Spodnje Štajersko samo nasilje nad drugim narodom, kateri narod je pa zmagal in za večno raztrgal zgodovinsko laž o nemškem Mariboru, Ptuju in Celju!

Političen položaj.

Notranji.

Vlada stoji trdno. Radikalno-demokratska vladna skupina se bo najbrž ojačila z muslimani, ki so spoznali, da jim od te strani ne preti velika nevarnost za njihove begovske pravice v Bosni. Zadnja poročila iz Beograda zatrjujejo, da se bodo muslimani že bližnje dni odločili za vstop v vlado. Nadalje so v teku pogajanja med vlado in zemljoradniki. Ministrski predsednik Pašić upa, da zemljoradniki zataje svoje „točke“ in si izberejo boljši del t. j. ministrski stolec. Eden izmed njihovih voditeljev dr. Vošnjak je baje že dosegel svoj cilj, imenovan bo za poslanika v Varšavi.

Pismo iz Južne Srbije.

(Konec.) Na Kosovem polju, februarja 1921.

Obleka. Oblačijo se kakor ostali Srbi, ali obleke imajo malo. Navadno nosijo čez vse leto eno obleko. Na glavi nosijo črno kapo, noge obuvajo v zimskem in poletnem času v opanke. Ženska noša je različna. Nekateri se oblačijo slično kot pri nas, druge pa kakor Turkinje. Obleka je iz domačega platna in je navadno ne kupujejo v trgovinah.

Poljedelstvo in orodje. Zemljo obdelujejo v Južni Srbiji na zastareli način. Delajo navadno le moški; žene sede v hiši in pletejo. Plugi so leseni in imajo na koncu komad železa. Ta plug ne meče brazde, ampak samo ruje. Le nekateri veliki kmetje imajo nove pluge, katere so dobili kot vojni plen od bivše Avstrije. Kakor nimajo pluga, tako tudi ne vporabljajo brane; vlačijo na kaj priprosti način: na leseni hlod privežejo veje in z njimi rahljajo zemljo. Zemlja je jako rodovitna; ako bi jo dobili v posest na pr. naši muropoljski kmetje, bi potegnili iz nje prave zaklade.

Mlatitev. Mlatijo drugače ko pri nas. Na vrtu imajo okroglo obsekano travo. Trava se očisti in zemlja se pohodi tako da je prav trda. Na to mesto položijo snope in živina ves dan tepta semintja po snopju. Niti omeniti ni treba, da so jim razni poljedelski stroji popolnoma neznanec.

Gozdovi so večidel državna last. Kmetje kupujejo za svoje potrebe državna drva. Ponokod

gredo 3 ure daleč in jih nosijo na plečih domov. Drugi zopet nosijo drva z osli itd. Osobito kmetje, ki prebivajo na ravninah, si dobavljajo drva s težkočami. Ob železnici Skoplje — Kos. Mitrovica je težko najti boljši les, ker je tamošnje gozdove opustošila avstrijska okupacijska oblast in spravila na varno, kar največ je bilo mogoče. Zaradi tega so drva zelo draga in nič kaj prida. Za 40 do 50 dinarjev se dobi toliko drv, da jih ena oseba pet ali šestkrat naloži in odnese.

Pokrajina je mestoma močvirnata in nezdrava. Zlasti v deževnem času je v tem oziru prav slabo. Sicer pa je podnebje precej toplo. Letošnja zima izgleda tako-le: 31. oktobra l. l. je padel majhen sneg, ki je ostal samo en dan. Na to je bilo toplo tja do 29. januarja t. l., ko je spet zapadel tenek sneg in ostal dva dni. Do konca januarja je bilo vetrovno in hladno. Tudi februar je precej hladen. V poletnem času pa vlada v teh krajih huda vročina.

Omika, šolstvo. Šole so zelo redke, zato je ljudska omika na nizki stopnji, kakor vobče v deželah, kjer je gospodarila Turčija. Šole najdemo samo v mestih in večjih trgih. Nekateri otroci hodijo 2 do 3 ure daleč v šolo; večinoma pa sploh ne obiskujejo šol, ampak pasejo leti in zimi ovce v planinah. Odtod izhaja ogromno število nepismenih (analfabetov), vendar pa tudi oni, ki se ne štejejo med nepismene, ne kažejo višje omike, ker ni na vaši nobenih društev in v vsej pokrajini, če izvzamemo par večjih mest, prav nobenega kulturnega življenja. Šele sedaj, ko so ti kraji trajno osvobojeni se priprav-

ljajo temelji za ljudsko omiko. Vlada že dela načrte, da postavi v vsaki občini vsaj enorazredno šolo. Ponokod so že začeli s pripravami; kmetje vozijo kamenje na določena mesta. Lahko si pa mislimo, kako izgleda v sedanjih razmerah vzgoja otrok. Kletve so ene izmed prvih besed, ki se jih nauči otrok. Še hujše je v tem oziru, ko otrok dorašča med pastirji na planinah. Značilno je, da redkokdo ve za letnico svojega rojstva. Tudi ur nimajo in njihovo časovno štetje je zelo priprosto, kakor je bilo pri nas pred stoletji.

Cerkve (pravoslavne) imajo samo v mestih. V cerkev ne zahajajo mnogo. Nedelje večidel ne poznajo, ampak delajo kakor druge dni: orjejo, sejejo. Duhovščina se slabo briga za ljudske potrebe.

Promet, občila. Železniško omrežje je, kakor znano, v vseh balkanskih deželah prav redko. Tem bolj še v Južni Srbiji. Naj važnejše občilo so ceste, ki so pa v neverjetno slabem stanju. Samo malo naj padé dež in že je blato do kolena. Večinoma je ceste razrovala vojska. Sicer pa tudi ceste niso goste; večji del so to pota, ki služijo za vožnjo. Vozovi so jako slabi; večinoma neokovani, zato tudi nepripravi za težji tovor. Voz prenese največ 500 kg. teže. Običajno pa ne vidiš na takem vozu več ko do 300 kg. teže.

Javna varnost je eno najvažnejših in najtežavnejših vprašanj za tukajšnje prebivalstvo in za upravne oblasti. Hajdučija in rokovnjaštvo cvete kar najbujneje. V planinah se zbirajo velike tolpe razbojnikov, včasih 300 do 400 mož skupaj. Ponajveč

Ustavo kujejo. V ustavnem odboru se vrše razprave o posameznih členih ustavnega zakona. Sprejeta je bil med drugimi določba, da morajo biti šole državne; da se mora ščititi pisemska tajnost; da imajo državljani pravico tožiti državne organe za krivice, katere bi jim ti napravili v službi; da je vsakemu državljanu prost vstop v državno službo itd. Nadaljne debate so se tikale izvrševanja državne oblasti po kralju. Tekom dveh ali treh tednov bo ustavni odbor končal svojo delo. Na to pride njegov osnutek ustave pred konstituantno. Prihodnja seja konstituante se vrši 14. marca.

Novoimenovani predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Viljem Baltič je v soboto dne 26. pr. m. prevzel vodstvo svojih poslov. Odstopivši deželni predsednik dr. Pitamic je bil odlikovan z redom sv. Save II. reda.

Trgovinski minister dr. Kukovec je odpotoval v Anglijo. Baje se bo sklenila z Anglijo trgovinska pogodba. Istočasno pa sklepa diplomat dr. Vesnić v Parizu „trgovinsko“ pogodbo z Francozi. Trgovalo bi se z luksurijsnim blagom: z živimi glavami jugoslov. državljanov, ki jih rabijo Francozi v „prometu“ z boljševeki. Dobro, da Jugoslavija ne visi na rokavicah raznih Vesnićev.

Občinske volitve v Sloveniji bodo glasom „Slov. Naroda“ razpisane sredi marca in se bodo vršile koncem meseca aprila. Aktivno volilno pravico imajo samo moški, ki so izpolnili 21. leto, pasivno pa moški, ki so stari čez 24 let. Volitve se vrše na podlagi proporcionalnega volilnega sistema s *kroglicami*.

Zunanji.

Londonska posvetovanja. Na londonsko konferenco so odposlali svoje zastopnike Nemci, Avstrijci, Grki in Turki. Nemška delegacija namerava povedati antantnim državnikom odločno v obraz, da Nemčija ne bo plačala previsoko odmerjene vojne odškodnine. Po najnovjših vesteh iz Londona bo Nemčija predlagala, da plača 750 milijonov funtov šterlingov v treh letih, na ostale pogoje pa da ne more privoliti. Antantni mogotci so pripravljani na to, zato se slišijo iz londonskih in pariških listov ter ministrskih izjav ostre grožnje proti Nemčiji. Ako Nemčija ne bo odnehala, imamo pričakovati za spomlad vojaške odredbe Francije in Anglije, katerim bi se pridružila tudi Italija.

Spor med Grčijo in Turčijo bo trd oreh za londonsko konferenco. Antanta hoče, kakor smo že javili, revidirati turško mirovno pogodbo v škodo Grčiji. (Črna nehvaležnost!) Grčija pa se očitno ne namerava ukloniti londonskim sklepom. Poveljnik grške armade generalisim Papatas je brzojavil vladi, da grška armada ne bo nikdar izpraznila Male Azije.

Na vzhodu se še vedno zbirajo temni oblaki. Vesti, ki prihajajo iz Rusije, so nekako tajinstvene in povejo prav malo radovednim ušesom. Mogoče je, da Rusi sploh ne računajo resno s spomladansko vojno proti evropskim državam, da pa jih Francozi namenoma izvajajo, hotoč pognati komaj osvobojene narode v boj za milijone pariških kapitalistov. Upajmo pa, da pravo spomladansko solnce razžene že spremenljive marčeve oblake.

N a š e m e j e.

Razvodnice so stalne meje. Ljublj. dopisni urad poroča, da je razmejitvena komisija prejela iz Pariza odločitev veleposlaništva konference glede s pornih vprašanj razvodnic, katera so ji bila predložena meseca novembra, da jih reši. Veleposlaniška konferenca je po

so to Arbanasi, Turki, deloma tudi Srbi. Te tolpe si drznejo napasti tudi vlake, a nobena vas ni varna pred njimi. Orožništvo se nahaja v večnem boju z razbojniki. Zbere se po 300 do 500 orožnikov, po potrebi tudi cel bataljon vojaštva, a kljub temu se še tolpe ne vdajo. Orožništvo taka sela, kjer so se zaborile razbojniške tolpe, brez usmiljenja užge. Tekom letošnje zime je bilo na ta način razrušenih čez 25 vasi. Pohodi roparskih tolp so strašni. Vas izgleda po takem „obisku“ kakor da je bila na fronti. Ogenj in pokanj pušk zaznamuje to strahoto. Vsi srbski prebivalci so oboroženi s puškami, ki jih je dala na razpolago vlada. Ta puška spremlja srbskega domačina, kamorkoli se poda. Saj ni nikjer varen življenja.

Minister za notranje zadeve M. Drašković je nedavno izdal ostre odredbe, ki imajo namen napraviti konec tem neznosnim razmeram. Do 10. marca se morajo vsi odpadniki predati vojaški ali civilni oblasti. S temi se bo postopalo na milejši način in so deležni raznih amnestijskih odredb. S tistimi, ki se ne bi predali do 10. marca t. l., se bo postopalo po prekem sodu. Vojaštvo bo preiskalo sberni kot pokrajine in postrelilo vse roparje, ki mu pridejo v pest. Njihove družine bodo razselili, enako tudi vasi, ki bi dajale razbojniškim tolпам zavetišče. Kakor poroča beograjsko časopisje, se je prijavilo oblastim že večje število teh razbojnikov. Upati je, da se s časoma vsaj nekoliko izboljša varnostno stanje, takrat si bo dežela oddahnila in pričela novo življenje kot še nikdar doslej.

A. Cestnik (Vučitrn).

zaslišanju strokovnjakov odločila, da so razvodnice v načelu neizpremenljive, da pa se smejo izpremeniti tam, kjer bi sekale kako hišo po ogledu na licu mesta in po zaslišanju prizadetih tako, da se prizadeti obvarujejo škode. Veleposlaniška konferenca je s svojo odločitvijo potrdila določbo senžermenske mirovne pogodbe, ki prevedeva kot mejo razvodnice med Sakove in Dravo. S tem smo pridobili občino Kapljo in ves njen okoliš.

Nova mejna črta v odseku od Sv. Lovrenca do Sv. Duha, ki se je določila v snislu sklepa veleposlaniške konference v Parizu po razvodnici med Sakovo in Dravo, teče po grebenih Ravla in Kapunarjevega vrha, se obrne pri Sv. Pankraciju južno vzhodno, na to v ozkem loku zopet severovzhodno, se spne potem na Remšnik, ki ga deli po grebenu. Na to se obrne meja proti višini 697 (nekako na sredi med Lučanami in Arvežem), se nadaljuje v južni smeri do Seršenove in na to do Černkove pristave do višine 566. Tukaj se obrne v loku proti jugu, preseka višino 750 in prehaja v južni smeri pri Sv. Duhu v že določeno mejno črto, tako da ostaneta cerkev in šola kakor tudi zaseka tega kraja na naši strani.

Določitev meje z Madžarsko. V kratkem se prične razmejitveno delo na madžarskih mejah. Za našo državo, ki je na dolgi mejni črti od avstrijsko-prekmurske meje tja do Subotice sosedo Madžarske, ima podrobno določevanje v trianonski mirovni pogodbi začrtanih mej velevažen pomen. Madžari bodo smotreno in trdovratno branili vsako vas in že delajo temeljite priprave, kako bi se na tem ali onem delu meje vrinili v naše ozemlje. Pri določevanju meje v Prekmurju nas čakajo enake ali še večje težkoče kakor pri razmejitvi z Avstrijo. Zato kličemo že sedaj vsem, ki se jih tiče: Pozor na Prekmurjel!

Mesto Radgona in Spodnji griz. Naši državni groze veliki mednarodni zapletlaji. Graški listi doznajajo iz dobro poučenih virov, da bo na dan 1. aprila t. l. sklicana posebna konferenca v Parizu, ki bo reševala nujen svetovno-političen problem, kateri se je pojavil kakor zlovešča repatica na evropskem obzorju. Kaj se je neki zgodilo? Radgonski mestni očanci so dne 23. t. m. sklenili oster protest proti odredbi ljubljanske deželne vlade, s katero se je takozvani Spodnji griz (t. j. del mesta Radgone, ki leži na desnem bregu Mure) priklopil trgu Gornja Radgona. Ta protest pošljejo diplomatskim potem naši osrednji vladi v Beogradu ter vsem poslaništvom velikih sil na Dunaju. Jugoslavija je prelomila senžermensko mirovno pogodbo itd. Brez dvoma zelo važen mednarodni problem! Stvar je namreč taka: Mirovna pogodba določa, da pripade Avstriji mesto Radgona. Na drugem mestu pa določa reko Muro kot mejo med Jugoslavijo in Avstrijo. Majhen del mesta Radgone leži na desnem t. j. jugoslov. bregu Mure. Ta „Spodnji griz“ je bil že v prejšnji državi nekaka posebnost, ker je na eni strani ulice ležal politični okraj Radgona, na drugi strani ulice pa politični okraj Ljutomer. Radgonski mestni očanci, ki se niso nikdar odlikovali po posebni brihtnosti in modernem presojanju razmer, pa bi radi napravili še večjo posebnost (menda zaradi tujkega prometa), da bi namreč mednarodna meja med Jugoslavijo in Avstrijo tekla sredi trške ulice. Za našo državo je to vprašanje rešeno, ker se ume samo po sebi, da tam, kjer mirovna pogodba prihaja v nasprotje, velja tista določba, ki je primarnega pomena, osebno, ker se je poslaniška konferenca že ponovno izrekla, da se naravne vodne meje ne morejo izpremeniti. Zato je diplomatsko ropotanje radgonskih mestnih očancev samo nova nediplomatska — blamaža.

Trmoglavci Apačani. V zadnji „Deutsche Grenzwacht“ poročajo iz Apač o poslovanju medministrske komisije, ki je zaslišala prebivalstvo o željah glede prometa in uprave. Več obč. predstojnikov ni hotelo podpisati zapisnikov. Prebivalstvo je še vedno mnenja, da meja ni določena definitivno. — Mi k temu pristavljamo: Vznemirjal se radi tega ne bo nikdo v Jugoslaviji. Meja je določena definitivno in bo preživela senžermensko pogodbo kakor tudi spufano Avstrijo. Naša država je močna celota in noben vrag se ne bo brigal, ako čepi na njenem najskrajnejšem robu peščica Nemcev. V Južnem Tirolu jih je par sto tisoč, pa italijanskih državljanov radi tega ne boli glava. Če mislijo pomilovanja vredni apački kmetje še nadalje živeti

v svoji megalomaniji in odklanjajo vsako zdravilo, jih prepustimo njihovi usodi. Ako se pa hočejo s svojimi trdimi rogovi še bosti z nami, poslužimo se tistih metod, kakor so se jih poslužili Prusi nad Poljaki: razselimo jih. To je samoodločba brez vseh sentimentalnih primesi. Kdo se bo vendar jezil nad komedijo teh par sto nahujskanih ljudi, ki delajo to, česar niso mogli napraviti najbrihtnejši nemški diplomati: razbiti naravno mejo jugoslov. države. Se bodo že upehali!

Tedenske novice.

Slovenci in Koroško. V Ljubljani se je vršil 21. pr. m. velik protestni shod proti nemškemu nasilju nad koroškimi Slovenci. Govorniki (dr. J. C. Oblak, posl. Brandtner, dr. Arnejc, Arnuš in in dr.) so v svojih govorih zahtevali, naj naša vlada odgovori na nemška divjaštva z ostrimi represalijami proti Avstriji in njenim državljanom. V sprejetih resolucijah so med drugim pozvali osrednjo vlado, da pospeši rešitev koroškega vprašanja; da z ostrimi protiukrepi izsili, da bo Avstrija spoštovala manjšinske pravice koroških Slovencev; da so vsa slovenska podjetja in zasebniki moralčno vezani, nameščati v svojih obratih le Slovence, posebno koroške begunce. V službo sprejete Nemce naj odpuste v odgovor proti postopanju koroških Nemcev in nemčurjev proti Slovincem. Prekoslej pa se vztraja na zahtevi, da se sleparski plebiscit ne prizna in da se priklopi Slov. Koroška svoji pravi materi Jugoslaviji.

O balkanizaciji Slovenije piše v „Neues Grazer Tagblatt“ z dne 1. marca Leo Haus. Pisec v marsičem pretirava ali pa namenoma zavija resnico tam, kjer hoče pokazati, da vse zlo v Sloveniji izvira iz tega, ker nimajo Nemci nobenega vpliva na uređitev javnih razmer. Njemu je „balkanizacija“ toliko kot nasilno odneemčenje v slov. pokrajinah. Mi menimo, da se o „balkanizaciji“ v splošnem še ne more govoriti, razen v gostilnah in na takih političnih shodih, kjer odločuje več fraza in kretnja, kakor pa premišljena beseda. Dozdaj so imele naše samoupravne edinice, občine in okraji, še zmerom proste roke nasproti Beogradu, ki je baje vir balkanizacije. Centralistični vijak nas tlačil šele par mesecev; njegove posledice bomo videli v prihodnosti. Mizerno stanje naših krajev, prometne težkoče, nereden poštni promet in druga dozdevna znamenja balkanizacije še vedno niso nič specifično balkanskega. Deloma so posledica splošnih povojnih razmer, deloma pa posledica naše zanemarjenosti. Samo v eni točki se strinjamo s tujcem Hausom, ki je opazoval slovensko balkanizacijo: Slovenci se vzgajajo že od otroških nog za politiko, gospodariti in upravljati se pa ne učijo. V tem je precej resnice. Marsikaj bi bilo v Sloveniji boljše, ako bi naši ljudje posvečali več skrbi podrobnemu, smotrenemu in pozitivnemu gospodarskemu delu. Naše občine, naši okraji, da, tudi naše deželne oblasti niso niti izdaleč storile onega, kar bi bile lahko storile z danimi sredstvi in v danih razmerah. Balkan nima tu nič opraviti, pač pa naše narodne slabosti! Enako je tudi v upravnem oziru. Da bo državni centralizem bolj škodljiv kakor koristen za naše kraje, o tem ne dvomimo. A nikakor ne gre, da bi vse napake v upravi pripisali na rovaš njeni obliki. Zrel in res kulturni narod si ve prilagoditi vsako obliko; nedelavnega in zanemarnega pa hitro obvlada oblika, naj bo že samouprava ali pa centralizem.

Prva vožnja v osvobojeno ozemlje. Dne 26. pr. m. so jugoslov. čete zasedle logaško ozemlje, ki je vsled rapalske pogodbe z Italijo pripadlo Jugoslaviji. Zasedba se je izvršila na slovesen način. Krasno okinčani slavnostni vlak z napisom „Prva vožnja v osvobojeno ozemlje“ je vozil razmejitveno komisijo iz Ljubljane v Logatec. Skupaj z generalom Maistrom in drugimi člani naše razmejitvene delegacije so napravili tudi italijanski častniki — delegati „prvo vožnjo v osvobojeno ozemlje“. Predaja se je izvršila ob ševilni udeležbi domačinov. Z zasedbo logaškega ozemlja smo pridobili kakih 7 tisoč Slovencev. Zadnja jugoslov. železniška postaja proti Trstu bo odslej Planina, prva italijanska pa Postojna.

Zločinski stariši. V gornjeradgonski šoli je učiteljica že ponovno opazila, da je prisla neka učenka II. razreda — pijana v šolo. Otrok, čigar stariši so viničarji v okolici Gornje Radgone, je priznal, da mu je mati dala za zajutrek četrta litra žganja. V hiši vlada glad in nesnaga. — Kaj pač zaslužijo stariši, ki na tak način zastupljajo svojo deco? Naziv „živina“ je preveč časten za njih, ker je znano, da vsako živinče

skrbno pazi na svoje mlade. Čast živini, gorje pa starišem, ki dajejo svoji deci alkohol!

Socialno-demokr. kongres se je vršil minule dni na Dunaju. Udeležili so se ga zastopniki vseh evropskih dežel. Zborovalci so zavzeli odločno stališče proti moskovski internaciji.

Radićeva spomenica. Kakor v narodni pesmi: „Knjigu piše kraljeviću Marku...“ Radić je spisal „belo knjigo“ in jo poslal kraljeviću Aleksandru, vabeč ga na političen mejdam. Piše mu, naj umakne svojo vojsko iz Hrvatske. Nekoč junaki niso dali mnogo na pisma, ampak so zbrali momke mlade i šarce čile. Radić pa pošlje „knjigo“ in meni, da bodo v Beogradu padli na kolena pred „mrkim pašom“, ki piše iz svoje kule. Kaj še! Vladna mesta so si razdelili demokrati in radikali, pa mirna Hrvatska. — Radićeva spomenica je vlada zaplenila, a objavili so jo objavili nekateri italijanski listi. Za te je bila kakor naročena.

Korupcijo v ministrstvu za prehrano so zasledili, ko so ga pričeli likvidirati. Kaj bi šele zasledili, ako bi prišla druga ministrstva na vrsto!

Nadebudna mladina. Že dolgo časa ugibamo, kaj neki delajo naši vseučiliščniki, ki so v prejšnjih časih igrali veliko vlogo v javnem življenju. Značilno sliko iz njihovega „delovanja“ nam podaja ta-le vest iz Zagreba: V Pragi se vrši nekaki kongres akademikov. Zagrebški študenti so se posvetovali, ali naj pošljejo svoje zastopnike v Prago. To posvetovanje so prekinili komunisti, ki so izjavili, da ne dovolijo buržoaskim dijakom udeležbe na praškem kongresu (svoboda, svoboda!). Na to so se dijaki razvrstili v fronte in se pričeli pretepati. Na eni fronti so bili demokrati, radikali, naprednjaki in del zunajstrankarskih; na drugi pa republikanci, katoliki, komunisti, radićevci, frankovci, zajedničarji in drugi del zunajstrankarskih. 10 jih je bilo lahko ranjenih. O Jugoslaviji, felix te nube — sreča te snubi radi mladine, ki ima čas za take reči!

Zagreb šteje 108.338 prebivalcev, med temi 5416 vojakov in 1790 začasno odsotnih. Koliko židov?

Proslava aneksije v Trstu je določena na dan 20. marca. Slavnosti se udeležijo tudi kralj s svojo obitelji.

Volitve v Julijski Benečiji, ki bi se imele vršiti koncem marca, so preložene na nedoločen čas. Politični krogi utemeljujejo to odlašanje z negotovim političnim položajem v Italiji, res pa bo menda, da vlada išče način, kako bi pol milijona Slovencev oropala volilne pravice.

Madžarska molitev. Madžari razširjajo med ljudstvom to-le „madžarsko molitev“: „Verujem v enega Boga, verujem v eno domovino, verujem v božjo pravico, verujem v vstajenje ogrske države“. Pravica pa vstajenje Ogrske (t. j. obnovitev nasilja nad Slovaki, Jugosloveni, Romuni in Nemci), to so tako nasprotno reči, kakor ogenj in voda. Bog daj norcem pamet!

Otroci in današnja beda. Bruselski list „Le Peuple“ objavlja statistiko, koliko otrok trpi vsled današnjih slabih razmer v Srednji Evropi. V Nemčiji so našli okrog 1 milijon bolnih otrok. V Avstriji je umrlo 700 tisoč otrok vsled glada. Na Madžarskem je od 100 tisoč otrok, rojenih lansko leto, 45 tisoč bolnih. Na Poljskem strada okoli 1 milijon otrok v pravem pomenu besede.

Letalni rekord. Najhitrejšo vožnjo z letalnim strojem je napravilo v zadnjem času poštno letalo, ki je preletelo pot od S. Francisca do New-Yorka v manj kot 33 urah.

Prebivalstvo ruskih mest se je jako pomajšalo, povprečno za 30%. Petrograd šteje 709.900 duš, Moskva pa 800.000. Okoli 800.000 ruskih „buržujev“ pa živi v inozemstvu, od teh samo v naši državi nekaj čez 30.000.

Čudna poroka. Nedavno se je dogodil v Nemčiji redek slučaj poroke, s katerim se peča sodišče: Hčerka iz ugledne hiše, ki je študirala v Berlinu umetnostno zgodovino, se je seznanila z bivšim pomorskim inženjerjem in se poročila z njim, ne da bi o poroki obvestila svoje domače. Ko se je mladi zakonski par povrnil z ženitovanjskega potovanja v Berlin, je dopotoval k njima njen stric (stariši niso več živeli). Stric je opazil, da je mlada gospa vsa spremenjena in da izgleda, kakor bi bila uspavana. Peljal jo je k zdravniku, ki je ugotovil, da se nahaja v hipnotičnem stanju in da se je v hipnozi poročila. Ko se je rešila iz tega stanja, se ni hotela vrniti k svojemu soprogu. Hipnotizem izrabljajo tudi že vlomilci, tatovi in drugi slični „mojstri“; ni čuda, ako se tudi ljubezen poslužuje z njim.

Od mesarja do milijarderja. Na Dunaju je umrl petkratni milijarder Julij Brückner. L. 1914. je bil mesarski pomočnik, na to navaden vojak. Med vojno je stal radi malega verižništva pred divizijskim sodiščem. Bogateji je začel po prevratu. Pokupil je za malenkostne cene vojne ostanke: monturo, orožje, municijo, karkoli je pač mogel dobiti. Te pred-

mete je dobavljal Poljski, Čehoslovaški in Jugoslaviji. Čez eno leto je imel za 1 milijardo premoženja, ob smrti pa za 5 milijard. Kdor zna, pa zna!

Glasovanje v Gornji Šleziji (med Poljaki in Nemci) je določeno na 20. marca t. l.

Nova vojna. Preko Londona poročajo, da je med srednjeamerškima državama Costarica in Panama nastopilo vojno stanje.

Gornja Radgona. Svojo posebno izobraženost in oliko pokažejo kaj radi gotovi mesarski pomočniki s svojim izzivanjem. Dostični gospodje mislijo, da je kavarna samo za izzivanje v G. Radgoni. Če niste zrelji za kavarno, ostanite rajši doma. Saj se poznamo, je pač prav po mesarski.

Cankova. V četrtek dne 24. pr. m. se je v Gederovcih ponesrečil finančni respicijent g. J. Dobaja. Nenadoma se mu je sprožil revolver, katerega je nosil v zadnjem žepu, pri čemur mu je kroglja švignila v nogo in obtičala v mesu, ne da bi prebila kost. Prepeljali so ga v radgonsko bolnico, kjer čaka ozdravljenja.

Dolnja Lendava. (Razno.) Notarsko pisarno je otvoril v hiši okrajnega sodišča g. Rudolf Kramer. — Podružnica Gospodarske zadruge v Gornji Radgoni preide posest novoustanovljene Gospodarske zadruge v Dolnji Lendavi, kateri bo na čelu tukajšnji župan g. Sever.

Murska Sobota. Dobili smo novega odvetnika, g. dr. Josipa Goljevščka, ki je otvoril svojo pisarno v varaški hiši.

Beltinci. (Lovska sreča.) Domačin Štefan Krapec je dne 17. pr. m. z enim strelom zadel dve vidri. Lov na vidre je tukaj zelo živahen.

Socialni vestnik.

Vlada in viničarsko vprašanje.

Vsled živahnega gibanja, ki ste ga povzročili med viničarji Slov. goric kršč.-soc. Strokovna zveza in socialno-demokr. Kmetško-delavska zveza, je morala vlada pretresti tudi viničarsko vprašanje in izdelati osnutek za novo vinič. postavo. V naslednjem prinašamo v informacijo našim čitateljem nekoliko točk iz vladnega načrta:

1—2. Stanovanje in uporaba hlevov za živino je prosto.

3. Plača se določi pogodbeno med gospodarjem in viničarjem. Če ni posebnih določb, ima viničar enako mezdo kakor vsi ostali delavci.

4. V viničarijah od enega do dveh oralov ima viničar pravice rediti si eno govedo, dve svinji in pet kur; od dveh do treh oralov pa dve govedi, tri svinje in osem kur; nad tri orale tri goveda, štiri svinje, 12 kur. Gospodar mora skrbeti za potrebno pičo (krmo in slamo) in steljo, tudi tedaj, če je živina viničarjeva last.

5. Vsaka vinič. družina ima razven vrsta za pridelovanje zelenjave, ki ga mora dobiti pri vinogradu, pravico na deputatno zemljo v izmeri 1/3 one površine vinograda, ki ga družina obdeluje. Ako zemlje ni, dobavi vinogradni posestnik primerno množino pridelkov (računi se: na 200 arih 100 kg krušnega zrnja, na 5 arih 200 kg krompirja). Takozvana kopavina se računi le za polovico resnične površine.

6. Za gnojenje deputatne zemlje se prepusti viničarju gnoj, ki se pridelava pri vinogradih od Jurjevega do Miholovega od števila živine, ki jo ima pravico rediti.

8. Viničar ima pravico na nagrado v višini 3 odstotke od pridelanega vina od one površine vinograda, ki ga je obdeloval v smislu točke 11. Ta nagrada se mu izplača takoj po trgatvi po dnevnih cenah. Če presega nagrada 100 l., se mu lahko prepuusti vino v naravi.

9. Ako gospodar noče ali ne more dati deputata v naravi ali v relutu ali deputatne zemlje, ima viničar pravico na 8% od pridelanega vina.

11. Vse te pravice se računajo tako, da dela vsak delazmožni član vinič. družine najmanj 150 dni gospodarju. Za teh 150 dni ima pravico na nagrado in deputat od 1 oralu vinograda.

13. Te ugodnosti so pa najmanje, kar ima viničar pravico zahtevati od gospodarja, ako izpolnjuje svojo dolžnost.

Gospodarstvo.

Carinske določbe o obmejnem prometu.

(VIII. poglavje carinskega postopka od 23. jan 1899 god. SHS).

Člen 252. Prebivalcem na politični meji kraljevine SHS in obmejnih držav se dovolijo za vsakdanji

promet v razdalji deset kilometrov na obeh straneh meje, ako tam stalno žive, posebne ugodnosti in olajšave.

Oni del SHS in tujega ozemlja, ki je širok deset kilometrov in ki se določi po pogodbi, se nazivlje obmejni okraj ter meri, računvši obe strani, dvajset kilometrov.

Člen 253. Prebivalci carinsko-uradnega obmejnega okraja, ki so izpolnili vse v tej naredbi določene pogoje, uživajo nastopne ugodnosti:

a) lahko prestopajo na sosednje tuje ozemlje tudi izven carinskega urada in priznanih carinskih cest;

b) niso dolžni predlagati carinskemu uradu nobene prijave (deklaracije) in nobenega nakladnega lista za odpravo predmetov in izdelkov, ki jih nosijo čez mejo;

c) so popolnoma oproščeni carine za svoje izdelke in predmete, ki jih nosijo čez mejo in so obvezni plačevati samo statistično pristojbino;

d) ne predlagajo carinskemu uradu, če imajo celoletno legitimacijo, povodom carinske odprave nobenega spričevala o izvozu (provenijenci).

Člen 255. Kdor hoče uživati carinske ugodnosti obmejnega prometa, mora predložiti carinskemu uradu spričevalo pristojne oblasti, da njegovo blago poteka iz obmejnega okraja.

To spričevalo lahko izstavijo carinski uradi sami na podlagi predložene potne izkaznice ali ako jim je prosilec osebno znan.

Osebe, katere se trajno poslužujejo teh ugodnosti in ki žele izvrševati obmejne kupčije, lahko dobe od pristojne upravne oblasti kolka prosto spričevalo, ki velja eno leto.

Brez take izkaznice (legitimacije) se ne morejo nobeni osebi priznati olajšave obmejnega prometa.

Člen 256. Za odpravo so v obmejnem prometu upravičeni vsi obmejni carinski uradi in njih podružnice.

Odprava se izvrši na podlagi splošnih določil o uvoz u ozir. izvozu carine prostega blaga, za katerega se ne zahteva nobena deklaracija. Carinski urad pa mora blago natančno preiskati in pretehtati ter na to iztirjati statistično pristojbino po notičnem registru. Spričevalo o izvozu blaga iz obmejnega okraja je priložiti pobotnico, oziroma, ako ima deklarant celoletno izkaznico, zabeležiti nanj število te izkaznice.

Člen 257. Za blago v obmejnem prometu, pod katerim se razumejo izrečno le v tem delu naredbe o značeni predmetu, ni razen statistične nobenih carinskih pristojbin.

Člen 258. Žito, oljnata semena, konoplje, lan, les in drugi podobni poljedelski pridelki, katere obmejni prebivalci za lastno potrebo spravljajo čez mejo ali vozijo v mlino na drugi strani meje, da se semeljejo, zdrobe, oluščijo itd., in katere v poznejšem času predelane spravljajo nazaj, so oproščeni vseh carinskih pristojbin, kakor tudi vsake izvozne ali uvozne odprave. Carinski uradi morajo samo izvršiti kratko pismeno izjavo uvoznicarja, ki se vloži v prijavi zapisnik; ako se predelana množina v roku najdalje 15 dni zopet izvažajo, je pristaviti dan tega izvoza.

Omenjene izjave so proste vseh pristojbin in ne sme zahtevati carinski urad nobenih nadaljnjih listin.

Če se pa ti pridelki in izdelki izvažajo iz kraljevine SHS v svrhu predelave v inozemstvo in v obmejni okraj, jih mora lastnik, ako želi carine prosto vrnitev, pri carinskih uradih prijaviti v takozvanem zabeležnem prometu, pri čemur se postopa po splošnih določilih, zadevajoč zabeležni promet. V takih slučajih ne zahtevajo carinski uradi od deklaranta ne položitev carine v gotovini, ne kavicje, ako biva v sosedstvu carinskega urada in je carinskim organom osebno znan. (Dalje prih.)

Odmera osebno — dohodninskega davka v Sloveniji. Iz doposlane nam interpelacije g. poslanca dr. Jos. Hohnjeca, katero je stavil 28. februarja na finančnega ministra Komanudija posnemamo: Davčne oblasti na Štajerskem in v drugih krajih Slovenije se vedno odmerjajo osebno dohodninski davek na podlagi starega eksistenčnega minimuma, t. j. 1600 K. To pa nikakor ne odgovarja sedanjim razmeram in duhu zakona. Poslanec pravi: Nerazumljivo mi je, kako morejo davčne oblasti tako postopati. Saj je vendar vlada sama v zakonu o budžetu za l. 1920/21 prvotno predlagala 3200 K kot eksistenčni minimum. V budžetnem odboru je jugoslov. klub zahteval 10.000 K kot eks. minimum, potem pa je bil v tem odboru v soglasju z zastopnikom vlade sprejet kompromisni predlog, ki je določil z 200 K kot davka proti minimumu. Na to je pokojni finančni minister K. Stojanović samovoljno brez odobrenja začasnega narod. predstavništva in njegovega finanč. odbora določil 4800 K kot neobdavčljiv minimum. Vprašam torej g. fin. ministra: 1. Ali se hoče takoj poučiti o tem kričečem slučaju nezaslišanega odiranja naših kmetov, obrtnikov in delavcev. 2. Ali je voljen kot davka prosti minimum priznati vsaj svoto 7200 K, ki edina ima zakonito podlago v sklepu finančnega odbora ter o tem nemudoma dati navodila finančni delegaciji v Ljubljani. 3. Ali hoče odpraviti krivico, katera se dela slovenskim davkoplačevalcem, ki edini nosijo vso strašno težo mehničnega umevanja zakona o osebni dohodnini, ker pokrajine nekdanje kraljevine Srbije tega davka sploh ne poznajo, v krajih, osvobojenih izpod Madžarov, pa velja oprostitev do 10.000 K?

Praktična iznajdba. Nek nemški inženir je v zadnjem času s svojo iznajdbo veselo presenetil ves kolesarski svet. Konstruiral je motor, katerega je mogoče s tremi vijaki pritrditi na vsako navadno, moško ali damsko kolo. Motor, ki tehta s kompletno napravo vred le 6 kg, ima za 1 konjsko silo moči in prevozi po ravni in gladki cesti 35 km na uro. Poraba gonilne sile je malenkostna, kajti na 80 km razdalje potrebuje motor komaj 1 kg bencina. Ker je priprava montirana na prvem kolesu, skoraj popolnoma prepreči ono neprijetno in živcem škodljivo tresenje, katero opažamo pri motornih kolesih in celo pri navadnih biciklijih. Velika prednost novega izuma tiči posebno v tem, da je motor silno lahek, vsled česar kolesar za slučaj kakega defekta ne obtiči na cesti, temveč lahko vozi dalje, brez vsakih težkoč. Povsem enostavna konstrukcija motorja omogoča, da ta motor uporablja lahko vsak otrok in tudi dame, ki sicer niso prijateljice motornih koles. Cena kompletne naprave je v naši valuti približno 2500 K. Kakor čujemo, je izumitelj svojo iznajdbo patentiral tudi v Jugoslaviji in kmalu utegnemo tudi na naših cestah videti to praktično novost, ki bo vzbudila pri kolesarjih brezdvomno veliko zanimanja.

Trošarine prosta žganjkuha za domačo potrebo. Člen 116 točka 6 trošarinskega pravilnika določa, da kdor hoče prodati izven del žganja, ki ga je trošarine prosto skuhal za domačo potrebo, ga sme prodati samo, če to prej prijavi pristojnemu oddelku finančne kontrole in če pri pristojnemu davčnemu uradu plača trošarino za ono količino žganja ki jo hoče prodati. Dogajajo se slučajji, da oni, ki trošarine prosto kuhajo žganje za domačo potrebo, si izposo-

jujo žgalne priprave in za to izposojenje plačajo posestniku žgalnih priprav ne v denarju, ampak z žganjem, katerega so trošarine prosto za domačo potrebo skuhal. Ker se tako dajanja žganja mora smatrati za prodajo, se ima v vseh takih slučajih postopati po goricitirani naredbi trošarinskega pravilnika. Ako pa oni, ki na ta način kuhajo žganje, ne bi plačali trošarine za ono količino žganja, katero morajo po naredbi datilja uporabo izposojene žgalne priprave posestniku, se bode proti tistim postopalo po odredbi čl. 116, točka 7 trošarinskega pravilnika, ki določa, da se taki slučajji kaznujejo s štirikratno do osemkratno trošarino, ki pripada na žganje, prodano zoper te predpise.

Dohodki iz carin. Po podatkih finančnega ministrstva znašajo dohodki carin v osmih mesecih približno 450 milijonov dinarja. Računa se, da bodo koncem računskega leta znašali okrog 700 milijonov dinarjev.

Izvoz živine iz Jugoslavije. O novih carinskih tarifih, ki so stopil 19. t. m. veljavo, so prišla v javnost natočna poročila. To velja zlasti za točke o izvozu živine. Izvoz govede se deli v dve kategoriji: teža pod 500 in teža nade 500 kg. Za živino pod 500 kg se plača maksimalno 6000 kron in sicer 4000 K carine in 2000 K trošarine; nad 500 kg pa skupaj 3000 K pri komadu. Za izvoz svinj se plača 1800 K; za 100 kg svinjskega mesa ali ali slanina 600 K; za 100 kg masti 720 K carine. Prepovedano je dalje izvažati: pšenico, oves, konje kobile in žrebeta (izvažati se smejo samo oni belgijske in noriške pasme), oveja volna, sladkor, srebro, zlato, železo.

Prosti izvoz iz Jugoslavije. Po novem carin-

skem tarifu, ki je stopil v veljavo 19. t. m., se lahko izvažajo iz Jugoslavije carine prosto med drugimi ti — le pridelki in izdelki: salame, razne klobase, leseni premog v kosih; vse vrste moke razen pšenične moke in zdroba; dalmatinski cement (za druge vrste cementa je treba plačati carine 10 dinarjev pri 100 kg); mila in sredstva za pranje; surovi glicerini in več kemičnih izdelkov.

Italija in vinski davek. V novem finančnem načrtu se predvideva tudi vinski davek, ki bo iznašal 30 lir pri hektolitru.

Danci imajo prednost pred vsemi kmeti na svetu. V prvih tednih februarja t. l. so izvozili 3 milijona funtov surovega masla, 5 milijonov 700 tisoč jajc in 4 in pol milijona funtov špeha (slanine). Skoraj vse so postavili na londonski trg.

Mariborski trg. Cena govejemu mesu je poskočila na 25 do 27 K 1kg. Cena krompirja je padla od 2.20 K na 1 do 1.50 K kg. Jajca so prodajali komad po 1.60 K do 3 K. Cena za plemene in pol pitane svinje je bila za kg žive teže 26 do 30 K. Prašiči od 6 do 8 tednov po 300 do 400 K. („Straža“.)

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrgnjenje s pravim Fellerjevim Elza fluidom je takorekoč dobrodeno! 6 dvojnatih ali 2 veliki špecijski steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsno bolečine 1 steklenica 9 K. Želodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. *Eugen V. Feller, stubica donja, Elzatrg 326, Hrvatska.* E.

Poljedelske stroje

vseh vrst kakor: domače, snažilne in sadne mlince, trijerje, stroje za luščenje koruze; repoin krmoreznice, črepalnice, peči, decimalne tehtnice, pluge, brane in druge stroje dobavlja takoj.

Stanislaus Schmid, Strass (Steiermark).

Stoječi glasovir

na 3 oktave, primeren za začetrnike, na prodajo. Vpraša se pri Jožefu Lipič, Črešnjevcu pri Gornji Radgoni.

Vinogradno posestvo,

15 oralov, od teh 5 oralov gozda, čez 2 orala vinograda, drugo sadonosnik, travniki in njive z gospodskim in viničarskim poslopjem na prodaj. Slabo turo od Maribora ob cesti. Ponudbe na lastnika dr. Josip Rapoc, odvetnik v Mariboru.

Deske

raznih debelosti, 380 m in 4 m dolge, late, tramiče, (Stafelne) roženice in tramovje, za mizarje, tesarje, stavbe in domačo rabo ima na zalogi **Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni.**

Gostilničarji pozor!

Otvoril sem zalogo delniškega piva in bodem imel v zalogi vsak čas sveže marčno pivo v sodčkih in steklenicah, kakor tudi izvrstno črno marčno pivo. Za obilna naročila so — najtoplejše priporoča —

JOSIP ROSI, gostilničar v Križevcih

Podpirajte slovenska podjetja!

Novo dospelo!

Vsakovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke, platno, barchente, židane in vsakovrstne druge robce, čefirje, in sploh vso manufakturno blago kupiš vedno najbolj po ceni pri

Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni.

Velika izbira!

Dobra postrežba!

Razširjajte „Mursko Stražo“

Največja zaloga razno-vrstnih strojev

kot slamoreznic, reporeznic, alfa-separatorjev, čistilnikov (trijerjev), vejalnih strojev, viteljnov (gepelnov), mlatilnic i. t. d. pri

Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni

Najnižje cene!

Ogled zaloge prost!

NA DEBELO!

CENIK

NA DROBNO!

prvovrstnih sočivnih, cvetličnih in gospodarskih semen kakor tudi sadnih drevesc in grmov

najboljše kakovosti in popolnoma čistih, je gotov in prosimo cenjeno občinstvo, da se blagovoli v slučaju potrebe s polnim zaupanjem obrniti na nas

Zadruga za proizvodnjo semenja

Preradovičeva ul. 20 Zagreb telefon števil. 17-74

Belo nemško jedilno sol,

v vrečah, kakor tudi industrijsko sol, sladkor, bučno olje

itd. oddaja po najnižji ceni

Tardka Anton Tonejc in drug Maribor

Zahtevajte cene!

Naznanilo!

Centenim gostilničarjem občin Gornja Radgona, Radenci, Mala Nedelja, Sv. Jurij ob Ščav. in Apače naznanjam, da sem

otvoril ZALOGO PIVA

Na razpolago bom imel vse vrste pivo. Najboljše črno marčno pivo 13 stopno, kakor pred vojno iz pivovarne Götz v Mariboru. Za shrambo piva imam dobro urejeno ledenico. Pivo se lahko dobi ob vsakem času od 5. marca naprej. Vsem gostilničarjem zgoraj omenjenih občin se vljudno priporoča

Ivan Vaupotič, gostilničar, Gornja Radgona.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr.
z n. z.

Hranilne vloge sprejme in jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta prez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih inzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštno-čekovnega urada v Ljubljani števil. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposojuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnih plačuje pri Posojilnici svoj dolg naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vknjižbo novih, kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradi posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dop.

..... Uradni prostori so v lastni hiši, Glavna cesta števil. 14, zraven kolodvora.